

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

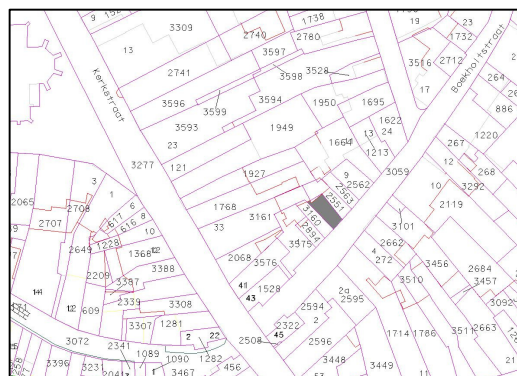
Boekholtstraat ongenummerd

Monumentnummer : GM091

Straat : Boekholtstraat
Huisnummer : ongenummerd
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 CV

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 3161 (bij Kerkstraat 33-35)
Naam object : ---
Bouwjaar : XVI-XIX
Bouwstijl : ---
Architect : nb
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : schuur/opslag

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 13-01-2014
Datum aanwijzing : 16-09-2014

Situering

Pand gelegen aan de Boekholtstraat binnen de historische binnenstad van Doesburg.
Het pand staat in de rooilijn aan de straat.

Hoofdropzet

Derde perceel van links van een rij van vier éénlaagse panden onder één doorlopend zadeldak tussen topgevels met uitbreidingen aan de achterzijde, aangekapt met lessenaarsdaken. Het meest rechtsgelegen perceel heeft een mansardekap. Het pand heeft een zolder en een vliering, het is niet onderkelderde.

Historie

De Boekholtstraat is gelegen op de grens van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw en de in 1343 gestichte zuidelijke stadsuitbreiding.

De straat wordt gekenmerkt door bebouwing van een of twee lagen met een kap veelal parallel aan de straat, overwegend in gebruik als schuur en opslag, afgewisseld met woonhuizen en panden met de nok haaks op de straat.

Beknorte bouwgeschiedenis

Het huis is afgaande op het metselwerk van de zijgevel en de muizentandlijst van de gezamenlijke voorgevel in de vijftiende of zestiende eeuw tot stand gekomen, waarna in de achttiende eeuw een verbouwing tot woonhuis heeft plaatsgevonden. Het rechter perceel (nummer 5) kreeg later een mansardekap. Begin twintigste eeuw (1921) zijn in de voorgevel van Boekholtstraat 3 grote wagendeuren ingebracht, waarschijnlijk zijn in deze periode ook de grote deuropeningen van het ongenummerde pand en nummer 5 gecreëerd.

Exterieur

Het ongenummerde perceel en het rechts gelegen nummer 5 zijn de twee rechter percelen van een rij van vier huizen, nu in gebruik als garage, schuur en opslagruimte, het ongenummerde deel onder één doorlopend zadeldak met nummer 5a en een ongenummerd perceel evenwijdig aan de straat. De gemetselde voorgevel is gepleisterd. In de gevel zijn beide adressen voorzien van twee houten, opgeklampte garagedeuren, draaiend met gehengen op duimen, waarboven een stalen IPE-balk, die de bovenliggende gevel opvangt. In de rechterdeur van nummer vijf is een loopdeur opgenomen. Nummer zeven heeft een aparte toegang geheel rechts ten behoeve van een bovenwoning van Kerkstraat 31. Boven de balk zijn de bovenste delen van twee kozijnen bewaard gebleven met bovenlichten, van elkaar gescheiden door een muurdam. Het bovenlicht is dichtgemetseld en gestuct. De kozijnen hebben een gepende bovendorpel, gezekerd met toognagels en gevuld met drieruits ramen met verticale roeden.

De gevel is voorzien van enkele gesmede staafankers en heeft in beide adressen op de zolderverdieping een rechthoekige gevelopening met opgeklampt zolderluik. Dat luik kan in Boekholtstraat ong. nog van grote ouderdom zijn en heeft oude gesmede gehengen met uitgesmede vlinderscharnieren. Links en rechts van de luiken bevindt zich onder de goot een gepleisterde, platte muizentandlijst. Dit architectonische motief dateert doorgaans uit de late middeleeuwen en is tot in de vroege 17^e eeuw toegepast. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een kunststof bakgoot op houten klossen. Het dakvlak boven nummer 5 is belegd met muldenpannen, boven nummer 5 met oude Hollandse pannen, deels grijs gesmoord, deels rood gebakken. De hoger oprijzende

linker deel van het dak wordt afgesloten met een windveer en waterbord die de overgang tussen beide daken en beide pandhelften markeert.

Het pand wordt rechts afgesloten door een gemetselde topgevel, die het geknikte profiel van de mansardekap weerspiegelt en waarvan het deel boven de knik in het verleden is vernieuwd in machinale baksteen. Waarschijnlijk is bij die gelegenheid het uitgemetselde rookkanaal van de oude gevel gesloopt, getuige het bouw- en roetspoor in het oudere, onderste deel van de gevel. De gevel is voorzien van enkele gesmede staafankers. De linker topgevel van de rij is onder de beschrijving van Boekholtstraat 3 behandeld.

De achtergevel bestaat uit een lage bakstenen muur waarin bij nummer 5 een dubbele houten deur is opgenomen en bij het ongenummerde pand een eenvoudige, moderne deur. De muur wordt aan de bovenzijde afgesloten door een bakgoot met eenvoudig geprofileerd houten boeiboord met zinken kraal. Hierboven rijzen de forse, gesloten dakvlakken van de hoofdbouw op met aankappingen zonder zeeg. In de dakvlakken is een enkele glazen dakpan gelegd voor daglichttoetreding op de zolders.

Interieur Boekholtstraat ong.

Begane grond: De begane grond heeft een in twee ruimten verdeelde plattegrond: een ongedeelde ruimte aan de straatzijde en een kleiner vertrek achter de inpandige achtergevel. In het voorste deel is in het verleden het plafond vernieuwd en verlaagd. Links komt ter plaatse van een oude stoekplaats het metselwerk iets naar voren met in verband gemetselde hoeken. De enkelvoudige zolderbalklaag is in het zicht en bestaat uit machinaal gezaagde, ongeschaafde balken van naaldhout, evenwijdig aan de straat.

Een opening zonder deur of kozijn geeft toegang tot de aanbouw aan de achterzijde. Hier voert tegen de linker zijmuur een houten steektrap naar de zolder. In de achtergevel is een houten deurkozijn met deur opgenomen.

Zolder: Dit is een ongedeelde ruimte met de kapconstructie vrij in het zicht. Deze bestaat uit geschilde, vuren sporengespannen, die worden opgevangen door eiken flieringbalken aan voor- en achterzijde die steunen op een eiken dekbalkgebint op de erfscheiding met Boekholtstraat 5. Op deze plek is tegen het gebint met oude planken, luiken en kippengaas een provisorische scheiding gemaakt. Het gebint is samengesteld uit eiken krommers en korbeels en een grenen dekbalk. In langsrichting wordt de constructie geschoord door eiken windschoren. Tussen de gebinten zijn twee balken met beugels aan de flieringbalken opgehangen om een vloeringvloer te kunnen maken. In de linker bouwmuur is gedeeltelijk een halfsteens uitgemetseld rookkanaal opgenomen, die in het verleden aan de voorzijde is uitgebroken zodat de twee zijwangen met de hoeken van het kanaal in het midden zicht geeft op het beroette, maar goed herkenbare kanaal. Doordat in het verleden de zoldervloer is vervangen en daarbij een meter is verlaagd is links het bouwspoor van het oorspronkelijke vloerniveau in het zicht. De muur is onder het bouwspoor met witte kalkpleister afgewerkt, erboven is het metselwerk nooit afgewerkt geweest en vrij in het zicht. Rechts is onder de zoldervloer van nummer 5, waar de oorspronkelijke hoogte wel bewaard is gebleven, een deel van de scheidingswand tussen beide adressen in het zicht. Deze is uitgevoerd als vakwerk wand met stijl- en regelwerk. De vakken zijn gevuld met metselwerk en het geheel is met witte kalkpleister afgewerkt. De stijlen zijn met halfhoutse verbindingen aan de zijde van Boekholtstraat ong. met gesmede spijkers tegen de zijkant van de

moerbalk getimmerd. De constructie dateert mogelijk uit de bouwtijd, gelet op de schoorsteenkanalen in beide eindgevels.

De zolder van nummer 5 is niet toegankelijk, maar vanaf Boekholtstraat ong. wel zichtbaar. Het is gelet op de doorlopende eiken flieringbalken, de positie van de knik in het dak en de historische zolderbalklaag in nummer 5 zeer aannemelijk dat ook op die zolder historische gebinten aanwezig zijn.

Een deel van de zolderruimte is boven het gebint voorzien van een vlieringvloer. Deze was ten tijde van het bezoek niet toegankelijk. Op de vliering zijn de sporen en de dakpannen vrij in het zicht. Op de vliering lag ten tijde van het bezoek een hijsrad opgeslagen, mogelijk heeft dit behoord bij een in het verleden verwijderde hijskapel met hijsbalk.

Bouwdossiers

Niet bekend

Literatuur

- Haans, F.A.C., H. J. van Capelleveen, *Beschrijving Boekholtstraat 3 Doesburg*, 6-5-1990 (adviesnr. 107a en 107b)
- Haans, F.A.C., H. J. van Capelleveen, *Beschrijving Boekholtstraat 5 Doesburg*, 16-5-1990 (adviesnr. 109a)
- Haans, F.A.C., H. J. van Capelleveen, *Beschrijving Boekholtstraat 7 Doesburg*, 16-5-1990 (adviesnr. 109b)

- Haans, Frank, *Monumentengids Doesburg*, Utrecht 2008, 135

Waardering

Het pand dateert uit de vijftiende of zestiende eeuw met aanpassingen uit de late achttiende eeuw en maakt deel uit van een rij van vier percelen deels onder één dak. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de ouderdom, de stedenbouwkundig-historische relatie met de verkaveling en de architectuurhistorische en bouwhistorische betekenis van het pand. Daarnaast is de ligging van belang direct aan de straat. Het object Boekholtstraat ongenummerd is van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de bouwhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het pand is architectuurhistorisch van belang als voorbeeld van een bedrijfsmatig gebouw daterend uit de late middeleeuwen waarvan gevelarchitectuur met bloktandlijst, de hoofdvorm en diverse constructieve en bouwhistorisch relevante delen zijn bewaard. Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de bouwhistorische en ruimtelijke samenhang met de aanpalende buurpanden links en rechts (nummer 5) langs de Boekholtstraat. Het huis is cultuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een historisch bedrijfsgebouw met restanten van een woningfunctie aan een secundaire straat in de historische stad.